...נדרת נדבה

נא ידענינן במאי - קאמר רחמנא מוצא שפתיך תשמר דהא לא כתיב בהדי' בהאי קרא עבודות לשמן ולמאי לא בלשמן משמע קרא, כתב רחמנא זאת התורה למילף משלמים דמפרשה בהן לשמן: ו) **סבי גרסי'** רמי ריש נקיש על מעוהי - שוכב על בטנו פניו ז) ("עב) כלפי קרקע: תורה אור

נ"א למעה נ"ק

נמה כן בלין - ואכתי לא ח) קמא ליה מעמא דמתני' דילפינן ממוצא שפתיך: ואין מרלין - שאין כפרה למתים ואף אתה אל תתמה על אלו: **הנשם** - יולדת: ט) לא יביאו יורשין חטאתם - דהויא לה חטאת שמתו בעליה והלכתא נמרי' לה דלמיתה אזלה י): **מודינא לך** בעולה - אם שחטה שלא יח) לשמן שתתקרב אע"פ שאינה מרלה הואיל ומליגו שבאה לאחר מיתה ואינה מרלה וה"ה לשלמים ושאר קרבנות חוץ מחטאת (ט) *ואחשם מיהו דלא אתי לאחר מיתה דקי"ל (תמורה דף יח.) דכל שבחטאת מתה באשם רועה מגא לן דקרב שלא לשמן הואיל ואינו מרלה דלא אפיק תגא דמתני' אלא פסח וחטאת: **מחלוקתן** יב) - *וסייעתך דאיכא רבי אליעזר דקאי כוותך: **משנה** שנימה - אם מתני' דלא פסל אלא חטאת (ג): **פתחא לנפשאי** - מגלן (ג) דקרבי': **יביב רבי וירא וכו'** - וקמתמה אפיכוקיה דר"ל: **וקשיא ליה** גרים נקיש אשם - אמאי קרב שלא לשמו שלא לרעות הא לא אתי לאחר מיתה: **ונסיב** יג) תלמודא - כלומר נסיב קרא לתלמודא דמילתיה: **אימא הכא** בנדר ונדבה - כדמשמע קרא לייתו ולא לירצו כו': **ריש נקיש מסכא פסח** - לה (ד) (מהכא) לא נפקא ליה ממוצא שפתיך" דליקרב אלא דלא לירצו, והקרבתו מהאי קרא ילוף ואמאי לאחטאת אותה - מיעוטא הוא אותה" הוא דבעינן לשמה ולא לא, פסולה, כדילפינן לקמן הא שאר קדשים כו': **תרגוי נמי** לירצו - כיון דנפקא לן הקרבתן מאותה: **אינה מרלה** - כדאמר אם לאו נדבה: **אשם שמכפר** - על לאוין האמורים בשבועת הפקדון והקדש ושפחה חרופה: **שכן טעונים נסכים** - ולא גרס סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה: **שלמים ישנו בנסכו** - כבשי עצרת הקיש

ואינו מרצה מה להצד השוה שבהן שכן ישנו בציבור, תודה תוביח מה

כשר דיעבד והא דבעי קרא במעורב משום דכתיב ביה הוויה זאת תהיה בהוויתו יהא דמשמע עיכובא כדאמר פ"ק דמנחות (דף ה·) ורבא לי דילפי' חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של מעורב דגילה הכתוב דאם עשה עולה תחלה כשירה מוהעלה כדאיתא בפ' תמיד נשחטו (פסחים נפ·) ואי לא קרא דוהעלה דמכשר היה פוסל בכל מקום מעטם דיש מחוסר זמן לבו ביום שאמר הכתוב להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בעלמא דליכא תהיה דמשמע עיכובא הדא דתניא בפ"ק דמנחות (דף ה·) הקדיש חטאתו לאשמו לא יהא אחד ממרה בדמו אלא אלא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל ולא משום דהיה לא קאי אשמיעה משום דלאו עבודה היא אלא מעטם דיש מחוסר זמן לבו ביום שאמר הכתוב להקדיש אשם תחילה וזה הטעם נמה לא יהיה גבי חטאת ועולה בעלמא ולכך ליעטריך והעלה במעורב להכשיר וגמרינן מיניה בעלמא (פסחים דף נפ.) להכשיר אם הקדיש עולה לחטאת אכל לא גמרינן מיניה בחטאת ואשם כי אם קרבנות כמותם · כדוק: **לא** יביאו יורשין חטאתה · הגיהרסא משובשת בתורת כהנים ופירשתי במנחות בפ"ק (דף ה·): **אשם** דלא אתא לאחר מיתה מגא לן · תימה כיון דעולה ושלמים ניתא ליה גילף אשם מיניהו בהיקישא דזאת התורה ולמה לי מולא שפתיך וי"ל דלדרכה הוה אמינא דיקיש שאר קדשים מאשם דלא אתו כלל · **אשם** לא ליתי כלל · תימה הא לא אילטריך מולא שפתיך כלל אלא לאשם דשאר קדשים אתו מסברא דלאמרינן דלא נריכי קרא דהא אתו לאחר מיתה וי"ל דהשתא הדר ביה מהאוא מעמא דאמר ליה מודינא לך בעולה לא היה אומר כן אלא מתוך דוחק: **דא** שאר כל הקדשים אפילו אלא לשמן כשירין · ואם תאמר "ל"ל אותה הא מדלריכי קרא לעבד בפסח וחטאת מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא גילף מיניהו מה להנך שכן לד כרת ובהיקישא דזאת התורה נמי לא אתו דא"כ לא ליכתוב עיכובא אלא בחטאת בפסח או בחטאת ואיתיך לייתו מהיקשא: **מה** לשלמים שכן מעונין נסכים · לא גרסינן סמיכה דאשם נמי מעון סמיכה כדנפקא לן לקמן (דף יח ע"ב) מכחטאת ובאשם (ואפשר) דגרסי' (משום) אשם מצורע שאינו מעון סמיכה ואם תאמר א' מיירי באשם מצורע הא אשם מצורע מעון נסכים ומאי מקשה שכן מעונין סמיכה ונסכים (וי"ל דהכי פריך מה לשלמים) שכן כולן מעונין סמיכה ונסכים אבל אין כל האשמות מעונין סמיכה ותימה מאי קאמר (עולה תוביח) הא בעולה כתיב ופסחן וי"ל נסכים ומאי מקשה שכן מעונין סמיכה ונסכים אבל אין כל האשמות מעונין סמיכה ותימה מאי קאמר (עולה תוביח) הא בעולה כתיב ופסחן וי"ל דרל (עולת העוף וא"ת) מאי פריך בסמוך שכן ישנו בצבור כביחיד והלא עולת העוף אינה באה בצבור וי"ל דס"ם פריך משם עולה שישנו בצבור (דעל מה מצינו אף) פרכא כל דהו פרכינן · תוס' פוך: ו) תיבות

לא ידענינן במאי - קאמר רחמנא מוצא שפתיך תשמר דהא לא כתיב בהדי' בהאי קרא עבודות לשמן ולמאי לא בלשמן משמע קרא, כתב רחמנא זאת התורה למילף משלמים דמפרשה בהן לשמן: ו) **סבי גרסי'** רמי ריש נקיש על מעוהי - שוכב על בטנו פניו ז) ("עב) כלפי קרקע:

לא ידע במאי, כתב רחמנא "זאת התורה" ואי כתב רחמנא "זאת התורה" הוה אמינא ליפסלו, כתב רחמנא מוצא שפתיך רמי ריש לקיש על מעוהי בי מדרשא ומקשי ח): אם כשרים הם ירצו, ואם אין מרצין למה באין? *אמר לו ר' *אליעזר מצינו בבאין לאחר מיתה שהן כשרין ואין מרצין דתנן *והאשה הטביאה: הטאתה ומתה, יביאו יורשין עולתה עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה א"ל מודינא לך בעולה דאתיא לאחר מיתה, אשם דלא אתי לאחר מיתה, מנלא? לדרי מחלוקתך ביצידו רבי אליעזר אומר אף האשם אמר: והו שאומרין עליו אדם גדול הוא, קאמינא אנא משנה שלימה ואת אמרת לי ר' אליעזר? אלא אמר ריש לקיש אפתח אנא פתחא לנפשאי מוצא שפתיך וגו' האי נדבה נדר הוא כו' כדלעיל יחיב רבי זירא ורבי יצחק בר אבא ויתיב אביי גביהו ויתבי וקאמרי קשיא ליה לריש לקיש אשם דלא אתי לאחר מיתה ונסיב לה תלמודא מוצא שפתיך אימא הבא בנדר ובנדבה לייתי ולא לירצי, אשם לא לייתי כלל? אמר להו אביי: ריש לקיש מהכא פתח ושרטו אותה לחטאת" אותה: לשמה כשרה, שלא לשמה פסולה הא שאר קדשים שלא לשמן כשירין, ג) יכול ירצו: ת"ל מוצא שפתיך, ואימא הבא בנדר ונדבה לייתי ולא לירצי, אשם ד) (נמי) ארצויי נמי לירצי? אמר אביי אשם דמירצי לא מצית אמרת - קל וחומר - מעולה: ומה עולה שאינה מכפרת אינה מרצה, אשם שמכפר אינו דין שאינו מרצה, מה לעולה שכן כליל, שלמים יוכיחו, מה לשלמים שכן טעונין ה) נסכין ותנופת חזה ושוק, *עולה תוכיח, *וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן קדשים ושחטן שלא לשמן כשירין, ואין מרצין אף אני אביא אשם שהוא קודש ושחטו שלא לשמו בשר חטאת

ואינו מרצה מה להצד השוה שבהן שכן ישנו בציבור, תודה תוביח מה

כלומר ואם נפשך [לומר] לעבד אע"ג שלא שינה בו הכתוב כדפי' לעיל ולכך אין מרצין למה באים כי היכי דקראי אתו לעבד לענין ריצוי הקרבן דהא] עיקר [מכח סמה נפשך] אתא לאקשויי כך פי' מורי שי' תוס' הר"ם: ב) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ג) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ד) אשם ארצוי נמי לירצו (תיבת נמי נמחק) אין להקשות דלעיל מקשה אשם לא לייתי כלל דמסברא יש לנו לפסל באשם [יותר] משאר קרבנות והכא מקשה מסברא יש להכשיר באשם [יותר] משאר קרבנות וי"ל דלעיל לא היה יודע מדרשא דאותה ויש לפסול מסברא באשם יותר משאר קרבנות מכח מצינו בחטאת אבל עתה דאנו יודעים [מדרשא דאותה אף] דיכולים לפסול באשם כיון דאשם בא לכפר ולא שייך ביה ואם לאו יהא נדבה י"ל דאין להכשירו לחצאין וכי גלי קרא באשם אותה לגמרי אבשרי אפי' לרצות ולכפר: ה) שכן טעונין סמיכה · לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדנפקא לן לקמן [דף יח ע"ב] מכחטאת ובאשם [ואפשר] דגרסי' [משום] אשם מצורע שאינו טעון סמיכה ואם תאמר א' מיירי באשם מצורע הא אשם מצורע טעון נסכים ומאי מקשה שכן מעונין סמיכה ונסכים [וי"ל דהכי פריך מה לשלמים] שכן כולן מעונין סמיכה ונסכים אבל אין כל האשמות מעונין סמיכה ותימה מאי קאמר [עולה תוביח] הא בעולה כתיב ופסחן וי"ל נסכים ומאי מקשה שכן מעונין סמיכה ונסכים אבל אין כל האשמות מעונין סמיכה ותימה מאי קאמר (עולה תוביח) הא בעולה כתיב ופסחן וי"ל דרל (עולת העוף וא"ת) מאי פריך בסמוך שכן ישנו בצבור כביחיד והלא עולת העוף אינה באה בצבור וי"ל דס"ם פריך משם עולה שישנו בצבור [דעל מה מצינו אף] פרכא כל דהו פרכינן · תוס' פוך: ו) תיבות הבי גרסינן נמחק: ז) תיבת על נמחק: ח) לא קייתי: ט) יולדת הס"ד ומה"ד יביאו יורשיה עולתה דשבודא דאורייתא הס"ד: י) אולה: יא) ומשום זה מעעל דוקא הכא דמעבד הריצוי חיסרון בעלים כמו הכא אבל בהרבה מקומות כשירין ומרצין: יב) מחלוקתך מחלוקת המסייעתך: יג) ונסיב לה: יד) מרמאת ומפסח דאי במה מצינו איכא למיפרך: טו) אי תמאת אות ל' נמחק: טז) מהכא מראיצטריך מוצא: יז) ושנוי בעלים דהוי שינוי בעלים כבאין לאחר: יח) בעלים ושינוי קודש נמי יליף משינוי בעלים הס"ד: יט) היתה חיה: כ) תיבת העוף נמחק: כא) בקרא האחר ישחטו את העולה ש"מ דבעלמא אפילו דיעבד: כב) הפסולים כמיכה אשם מצורע: כג) תוביח תוביח:

כ) כוונתו כזה לתרץ מה שהקשו התוס' ד"ה הכא"ה וא"ת ומאי רלוי' וכו' ודו"ק:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מודינא וכו' תרן מחטאת ופסח מיהו אשם דלא אתי: (ב) ד"ה משנה וכו' חטאת ופסח אפ"ד: (ג) ד"ה פתחא וכו' דקרב כלל ואות י' נמחק: (ד) ד"ה כ"ל מהכא פתח לה פתחא לא נפקא:

גליון הש"ס

גמ' מ"ל ר"ל מנינו · עי' מה דף ס ע"ב תוס' ד"ה ור"ל: שם עולה תוכיח · תמוה לי הא גם עולה צריכה נסכים ואי דעולת עוף יוכיח מ"מ איך פריכינן עלה מה נשלה שם נגיכור הא עולת עוף אינה נגיכור ואי אשם עולה איתא בנזיר הכי נמי דיש אשם עולה משום נסכים ואיך מין:

עי' רש"ק [ממ"ש בפ"ד לקמן מתי' על הגליון כתוס' ד"ה ואחת]

ר"ק מ"ז

שיטה מקובצת

ל) אם כשרים הם ירצו כו' · עי' קר הקשיא דרשב"ל באמתא דקאמר אם אינם מרצים למה באים כדמשמע סוגיין וזהו כעין קושיא דלעיל שהקשה [אימא היכא דשחטים לה שלא לשמה ליפסלו ומיהו קשה למה לא הקשה בפשיטות כמו לעיל ונראה דרשב"ל היה עושה עצמו כאילו היה [מסופק אם קרא] לעכב או למצות והיה קשה לו מה נפשך א' כשרים הם ונאמר דהנך קראי דלשמה למצות בעלמא נינהו לכך הם כשרים א"כ ירצו [כיון] דלמצות בעלמא נינהו לענין כשרות הקרבנות ה"נ נימא לענין ריצוי ואם אינם מרצים למה באים

עין משפט נר מצוה

כ"ל ופסח וקשה כדפריך בסמוך

טו א מיי' פ"ל מהל' מחוסרי כפרה הל"ינ:

נוסחא כ"ל (יד ו)

הגהות הגר"א [ליל ל"ל]

נוסחא

קרא לו לריש לקיש דקתני (על קרבנות שמקריבין עלה לשמה) "כשרים ולא אלו הנדרים לשם חובה (= דאינן לאחר מיתה) אם אינם כשרים למה אין מרצין מאי אינם מרצין מה בין לאו"ן

מתמה ד: קדושין יב: קיינן סוף פ"ב

כ"ל שנתחייב הקרבן מתנה

מתיים כ"ק

"פתחא" בסוגיא לה דקתני (על עלה תוכיח) כעין ואיני אולך לשם חובה

הגהות הגר"א [ליל ל"ל]

ר"ל ד"ה אמר ריש לקיש

נוסחא/מהדורא

תשובות הרשב"ל אם אינם מרצים למה באים ומה נפשך ל"ל נמי נמי:

שלהה ושלהה לה פ'

א-ב

תשובות הרשב"ל אם אינם מרצים למה באים ומה נפשך ל"ל נמי נמי:

[קדושין ה: כח. וש"נ]

אכל היא אם היתה מיה יסולה כו' כ"ק

נוסחא/מהדורא

[קדושין ה: כח. וש"נ]

מה א מיי' פ"ל מהל' מחוסרי כפרה הל"ינ:

נוסחא כ"ל (יד ו)

הגהות הגר"א [ליל ל"ל]

נוסחא

קרא לו לריש לקיש דקתני (על קרבנות שמקריבין עלה לשמה) "כשרים ולא אלו הנדרים לשם חובה (= דאינן לאחר מיתה) אם אינם כשרים למה אין מרצין מאי אינם מרצין מה בין לאו"ן

מתמה ד: קדושין יב: קיינן סוף פ"ב